

BAŞBAKAN
BÜLENT ECEVİT

**DOĞU'NUN
KALKINMASI**

**BAŞBAKAN
BÜLENT ECEVİT'İN
KONUŞMALARI**

**DOĞU'NUN
KALKINMASI**

03 SA 8280(11)

İDEÂL MATBAASI - TEL : 30 16 60 - ANKARA

27 Ekim 1978

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN ÇALDIRAN'DA TAPU DAĞITMA TÖRENİ DOLAYISIYLA YAPTIĞI KONUŞMA

Sevgili Çaldıranlılar, Aziz Kardeşlerim,

Bundan 2 yıl önce, karlı soğuk bir günde sizlerin acınızı paylaşmaya gelmiştim. Şimdi iki yıl sonra Allah'ın bu rahmeti altında sizlerin, sıcak yuvalarınızda sevincinizi paylaşmaya gelmenin mutluluğu içindeyim.

Sevgili Arkadaşlarım,

Sayın İmar ve İskan Bakanımız Ahmet Karaaslan arkadaşımın belirttiği gibi kendisinin ve bütün ilgili bakan arkadaşlarımın yardımıyla Devlet Kuruluşlarının, memurlarının, mühendislerinin, teknisyenlerinin ve işçilerimizin olağanüstü çabasıyla çok şükür bundan iki yıl önceki deprem bölgesinde açıkta kalan yurttaşlarımızın hemen hemen tümüne yakınının evleri bugün tamamlanmış bulunuyor. Bu evler bildiğiniz gibi, geçen yıl Cumhuriyet Bayramında tamamlanmak üzere söz vermişti. Fakat bu yıl başında hükümete geldiğimizde evlerden daha ancak 1700'ü bitirilmişti. Geriye 7800 ev kalmıştı yapılmamış olarak ve bütçeye de Sayın Bakan'ın biraz önce söylediği gibi sadece 50 milyon lira konmuştu hükümete geldiğimizde.

Eğer o 50 milyon liralık hızla bu işleri sürdürseydik, yolda gelirken bir hesap yaptım, şimdi biten evleriniz ancak 23

yıl sonra bitmiş olacaktı. Acaba o kadar uzun sürer miydi, diye düşünenler olursa şunu hatırlatabilirim. 12 Yıl önceki Muş-Varto depreminde yuvaları yıkılanlardan çoğu, aradan 12 yıl geçtiği halde hala evlerinin kavuşamamışlardır. Ama Hükümet'e geldik, ilk iş olarak depremden zarara uğramış başka tabii afetlerden zarara uğramış yurttaşlarımızın ihtiyaçlarını karşılamayı önde gelen insanlık ödevimiz saydık. Sayın Bakanın belirttiği gibi, bu işler için ayrılan miktarı 2 milyar 300 milyon liraya çıkarttık. Şimdi çok şükür yapılması gereken evlerin 8000'i bitirilmiştir. Yıl sonuna kadar, öyle umuyoruz ki, inşallah 9000'i bitirilmiştir olacaktır ve gelecek yıla da ancak 419'u kalacaktır.

Sevgili Çaldıranlılar,

Mesele sadece barınacak bir ev bulmaktan ibaret değil, aynı zamanda sizlerin burada, çalışkan insanlar olarak, daha iyi bir yaşam kurmanız için gerekli olanakları sağlamak da hükümetimizin görevi olacaktır.

Değerli Arkadaşlarım,

«Hudut boylarında kaçakçı olarak kan dökmememiz için, hayvan alım satım merkezi istiyoruz» diye yazmış hemşehrilermiz. Bu yıl Van'da ve Özalp'ta ilk kez hayvan alım merkezlerini köylünün ayağına götürmeye başladık. Köylümüzün küçük baş hayvanlarına devlet olarak her zamankinden yüksek fiyat verdik ve o zaman köylümüz kendi eliyle hayvanını kaçakçıya değil devlete teslim etmeye başladı. Hem köylü kazandı, hem devlet kazanmaya başladı. Hayvancılık ile ilgili

sorunlar için gerekli işbirliğini Bakanlar Kurulu'nda değerli hemşehriniz Devlet Bakanı arkadaşımız Salih Yıldız üstlendi. Şimdi kendisiyle konuştum, inşallah gelecek yıl bu hayvan alım merkezlerinden biri de Çaldıran'da açılacaktır.

Değerli Arkadaşlarım,

Bu yıl devlet yönetimini çok büyük sıkıntılar içinde aldık. Ama bu sıkıntılardan yılmadık. Daha bir süre devlet olarak, sıkıntılarımız devam edecek ama bunların yükünü dar gelirli halka çektirmemek için elimizden geleni yapacağız. Nitekim bu yıl işçilere sağlanan ücretlerle, hayvancılık yapan veya başka ürünler yetiştiren köylülerimize verilen yüksek destekleme alım fiatlarıyla ve nihayet son günlerde de memurların ve emeklilerin aylıklarına yapılan zamlarla hayat pahalılığından halkın çektiği sıkıntıyı elden geldiği kadar azaltmayı bir ödev bildik.

Sevgili Arkadaşlarım,

Bize göre, «önce varlıklılar kalkınsın sonra memleket kalkınır, halk kalkınır» görüşü yanlıştır. Önce halk kalkınacak, en fakirinden başlayarak halk kalkınacak o şekilde memleket sağlıklı bir şekilde kalkınacak. Biri yer binler bakar düşüncesine dayanan bir sözde kalkınma anlayışı, hem halkımızı daha asırlarca fakir bırakırdı, hem de Türkiye'yi kargaşalıklardan kurtaramazdı. Bize göre önce kentler, sonra köylerin halkı kalkınsın, görüşü de yanlıştır. Yıllardan beri söylediğimiz ve şimdi uygulamaya başladığımız gibi, Türkiye'de bundan sonra inşallah kalkınma köylüden başlayacaktır. Önce Türkiye

kalkınsın, sonra sırası gelince Doğu kalkınır görüşüne de katılmıyoruz. Doğu'suyla Batı'sıyla bütün Türkiye birlikte kalkınacaktır.

Değerli Arkadaşlarım,

Bu yıl devlet yönetimini büyük sıkıntılarla devraldık ama bir yandan afetzede yurttaşlarımıza uzanan devlet eliyle, bir yandan hayvan yetiştiren köylülere uzanan erişen devlet iliğiyle, öte yandan en uzak, kuş uçmaz kervan geçmez, köylere kadar erişen Köylüye Ulaşım Projesiyle kalkınmayı köylüden başlatma, köyden, yoksuldan başlatma ve Doğu'dan, Güneydoğu'dan başlatma sözümüzü yerine getirmeye başladık.

Sevgili Arkadaşlarım,

Dikkat etmişsinizdir 10 aydır Hükümetteyiz, bazılarından çok ağır hücumlara uğruyoruz. Bunlara cevap bile vermiyoruz ve vermeyeceğiz. Politikacıların birbirlerini yemeleriyle kaybedilen zaman yüzünden sizler yoksul kaldınız, açıkta kaldınız. Tartışmalarla zaman yitirmeyeceğiz. Bütün zamanımızı sizlerin hizmetinize harcayacağız. İsteyen «politikayı sertleştiriceğiz» diyebilir ve sertleştirir. Biz sertliğe sapmayacağız. Barışçı halkımızın isteğine uygun şekilde bize en ağır şekilde hücum edenlere bile barışçı biçimde elimizi uzatacağız. Baştakiler eğer kavgayı sert tutarlarsa, mücadeleyi, tartışmayı sert tutarlarsa elbette okullarda, sokaklarda, gün gelir, çocuklar birbirini vurmaya başlar. Biz inşallah sizlerden, halkımızdan aldığımızı ilhamla Türkiye'ye barış getirmeyi de başaraacağız.

Sevgili Arkadaşlarım,

Yazdığınız bir başka yazıda «Doğu halkı yıkıcı değil yapıcıdır» diyorsunuz. Buna inanıyorum. Doğu ile Güneydoğu ile ilgili olarak bazı kimselerin çeşitli emelleri var. Siz bunları benden daha iyi biliyorsunuz. Ama ben kaygı duymuyorum, çünkü Doğu Anadolu'nun Güneydoğu Anadolu'nun halkına güveniyorum. Sizlere güveniyorum, sizlerin milliyetçiliğine güveniyorum. Kurtuluş Savaşı oldu, Türk Halkı bölünmedi, birlikte savaşa gitti, bu yurdu kurtardı. Kıbrıs Barış Harekati oldu 4 yıl önce, askerimizi Kıbrıs'a gönderirken, hangi soydansın, hangi mezheptensin, hangi ırktansın diye sormak aklımızdan geçmedi. Hepsi bu milletin fertleri olarak elele Kıbrıs'a özgürlük ve barış getirmeye gittiler. Şimdiye kadar savaşlarda bölünmediniz, tam size, sizin kalkınmanız için devletin eli uzandığı sırada, sizi bölmek isteyenlerin oyununa elbette gelmiyeceksiniz.

Sevgili Arkadaşlarım,

Benim zerre kadar kaygım yok. Türkiye bu acılı günleri geçirecek, geride bırakacak. Doğu Anadolu Halkına yöneltilen haksız ithamlar, bulutlar gibi dağılıp gidecek ve sizlerin inancınızla, sizlerin gücünüzle, sizlerin birliğinizle inşallah Türkiye'miz bütün engelleri aşacak ve ben inanıyorum ki, başta Güneydoğu, Doğu Anadolu olmak üzere kısa sürede Türkiye dünyanın mutlu ve müreffeh ülkelerinden biri haline gelecek.

Sevgili Arkadaşlarım,

İki yıl önce karlı bir günde, bir yanda yitirdiklerinin acısı yüreğinde, öbür yanda barınacak bir dam altı bulamamanın sıkıntısı içinde gördüğüm yurttaşlarımızdan bir kısmına bugün evlerinin tapularını vermeyi Allah bana nasip ettiği için mutluyum. Evinizde hepinize barış içinde mutluluklar dilerim, sıhhat dilerim, başarılar dilerim Sevgili Çaldıranlılar.

27 Ekim 1978

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN MURADIYE'DE TAPU DAĞITMA TÖRENİ DOLAYISIYLA YAPTIĞI KONUŞMA

Sayın Muradiyeliler, Erciş'ten gelen arkadaşlarım, köylerden gelen arkadaşlarım, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlarım.

Bundan iki yıl önce karlı bir kış gününde sizlerin acınızı paylaşmaya gelmiştim. Şimdi aradan iki yıla yakın bir süre geçtiği sırada bu yağmurlu günde, sizlerin bir sıcak yuvaya kavuşmuş olmanızın sevincini paylaşmaya gelebildim. Bunun için Allah'a şükrediyorum.

Sayın Arkadaşlarım,

Sayın İmar İskan Bakanımız Ahmet KARAASLAN ve onunla birlikte tam bir işbirliği anlayışı içinde, sizlerin evlerinize ve gerekli hizmetlere kavuşmanız için gece gündüz çalışan, bakan arkadaşlarıma, bakanlık mensuplarına, mühendislere, teknisyenlere, ustalara ve işçilere de ayrıca teşekkür ederim. Sayın Bakan'ın belirttiği gibi Muradiye'nin, Çaldıran'ın merkez evleri ve köy evleri geçirdiğiniz büyük devremde yıkılanların yerine yapılacak evlerin geçen yıl Cumhuriyet Bayramında yapılıp bitirilmiş olacağı söz verilmişti. Oysa geçen yılın Cumhuriyet Bayramı değil, bu yılın başında Hükümet kurduğumuzda bütün bu bölgede daha ancak 1700 ev bitirilebilmişti. Geriye 7800 ev kalmıştı. Biz çok şükür bu sayıyı şu

anda 8000'e çıkarmış bulunuyoruz Muradiye, Çaldıran ve yöresinde. Bu yıl sonuna kadar öyle umuyoruz ki, 900'e yükselecektir ve geri kalan 500'e yakın ev de inşallah önümüzdeki yılda tamamlanmış olacaktır.

Bu arada Muradiye merkezinde, bildiğim kadar 520 ev tamamlanmıştır. Pek çok sosyal konut ve diğer hizmet binaları da hizmete girmiştir.

Göreve başladığımızda daha çoğu bitirilmemiş evler, binalar hizmetler için, bütçede ancak 50 milyon lira bulduk. Eğer o 50 milyon lira ile yetinseydik ve o hızla yürütseydik, o da bütün Türkiye'deki afetzedeler için 50 milyon, onun hepsini size harcasaydık ve o hızla yetinseydik, bu evlerin bitmesi tam 23 yıl sürecekti. Ve tıpkı 12 yıl önce deprem felaketine uğrayıp hala çoğu evsiz barksız kalan acılı Varto'lu hemşehrileriniz durumunda kalmış olacaktınız.

Ama Sayın Bakan'ı nizam ettiği gibi, bu iş için ayrılan ödenekleri 50 milyon liradan 2 milyar 300 milyon liraya çıkarttık. Ve bugünkü sonuca çok şükür ulaştık. Buradan sonra da Muş'a gideceğiz ve bir kısım Varto'lu yurttaşlarımızın 12 yıl açıkta kalmış yurttaşlarımızın kavuşturulacağı yeni konutlarla ilgili bir toplantıda bulunacağız.

Değerli Arkadaşlarım,

Sizleri sadece bu evlere kavuşturmakla da yetinmeyeceğimizi yetinmeyeceğimizi biliyoruz. Herşeyin üstünde sizleri daha rahat yaşayabilir, çocuklarınızı rahatça okutabilir, onlara sizin yaşadığınızdan daha güzel bir yaşam hazırlayabilir, gü-

ce kavuşturmak zorundayız ve bunun kararındayız. Türk Halkı çalışkanlığını ve yeteneklerini Muradiye'den, Çaldıran'dan, Van'dan, Hakkari'den kalkıp Dünyanın en ileri ülkelerine Almanya'sına, İsviçre'sine gittiği zaman oralarda kabul ettiriyor. Demek ki yoksulluğun, geri kalmışlığın kabahati, sizlerde değil Türkiye'nin şimdiye kadar süregelen bozuk düzeninde. Biz o düzeni değiştireceğiz.

Değerli Arkadaşlarım,

Yıllar önce dedik ki, kalkınmayı köylüden başlatacağız, nitekim hükümet kurduk ilk iş arabalarını Van'ın, Hakkari'nin, Ağrı'nın yol erişmemiş köylerine gönderdik. Ve ağır sıkıntılar içinde bütçeyi devraldığımız halde, bütün olanaklarımızı da Muradiye'nin, Çaldıran'ın, Varto'nun köylerini, köylülerini evlere kavuşturabilmek için harcamayı görev bildik. Kimi der ki, hele bir varlıklılar kalkınsın, ondan sonra da yoksullara sıra gelir. Böyle dene dene asırlar geçti. Ama biz bunu tersinden başlatacağız ve bu sefer kalkınmayı yoksullardan başlatacağız. O zaman görülecektir ki, varlıklılar da daha huzur içinde yaşayabileceklerdir ve o zaman Türkiye kargaşalıklarda nkurtulabilecektir. Evvela kentler kalkınsın, sonra sıra köylere gelir, değil, kalkınmayı köylüden başlatacağız.

Evvela başka yerler kalkınsın, sonra elbette sıra Doğu'ya, Güneydoğu'ya gelir değil, Doğu ile Batı arasında Orta Anadolu arasında fark gözetmeksizin Türkiye'mizin tümünü birden daha hızlı kalkındıracağız.

Sevgili Arkadaşlarım,

Bu içinde bulunduğumuz dönemde, bu sözleri söylemek zor. Çünkü devlet hazinesini bizden öncekilerin kendi deyi miyle 70 sente muhtaç halde devralmışız. 5 milyar dolar dış borç gelmiş kapımıza dayanmıştı. İhracatımız düşmüz, üretim düşmüş, işsizlik artmıştı. Hala bu sıkıntılar devam ediyor. Pe ki, bu sıkıntılar devam ederken nasıl köylüden başlayan bir kalkınmayı amacına ulaştıracaksınız, diye sorabilirsiniz, neye güveniyorsun, diye sorabilirsiniz. Ele güne güvenmiyoruz, si ze güveniyoruz, Türk Halkına güveniyoruz.

Bugün, Hükümet kurduğumuzda 50 milyon, 100 milyon dolar için yabancılara avuç açmak zorunda kaldık. Ama biz bi liyoruz ki, yıllardır Doğu Anadolu'dan, Güney Doğu Anado lu'dan komşu ülkelere kaçak giden koyunların değeri en az 500 milyon, 700 milyon dolardır. Şimdi biz arkadaşlarım, hay van alım merkezlerini Van'da, Hakkari'de köylünün ayağına getirmeye başladık. Değerli hemşehriniz Salih YILDIZ arka daşım, bütün bakanlıklar arasında bunun işbirliğini yapıyor.

Gelecek yıl Doğu'nun daha pek çok yerinde, hayvan alım merkezleri açılacak ve köylü Et-Balık Kurumuna erişeme diği için hayvanlarını ona buna ucuz satmaktan kurtulacak. Nitekim bu yıldan hayvanlarınızı gerçek değerine yakın bir şekilde satma imkanını çok şükür bulabildiniz. Ama onların gerçek değeri daha da yüksek yurtdışında. İnşallah gelecek yıldan itibaren o olanağı da sağlayacağız sizlere. Sizleri güç lü kooperatiflere kavuşturacağız, başka şeyleri bir yana bira-

kıp bir süre için, sizlerin yem fabrikalarınızı, et kombinalarınızı öncelikle bitireceğiz. Evvela siz kalkınacaksınız ve siz kendi ellerinizle, kendi gücünüzle bütün Türkiye'yi kalkındıracaksınız.

Sevgili Muradiyeliler,

Bu milleti dışarıdan hiç kimse dize getiremedi. Bu Milleti dışarıdan kimse yenemedi. Onun için, bu millete dışarıdan güçleri yetmeyeceğini bilenler, zaman zaman bu millete yetse kendi gücü yeter, diye onu birbirine kırdırıp kendi içinde bölmek isterler, bu oyuna da gelmiyeceğiz arkadaşlarım. Bu hevesi besleyenlerin yalnız Faşizmin değil, Emperyalizmin de oyununa gelerek Doğu Anadolu Halkını bölmek için ne oyunlar hazırladıklarını çok iyi biliyorum, sizler benden daha iyi biliyorsunuz. Ama korkmuyorum, çünkü Doğu Halkına güveniyorum. Onun milliyetçiliğine güveniyorum. Bu oyunlara gelmeyeceğiz, çocuklarınızı bu oyunlara getirmeye kalkışanlar çıkarsa, ben inanıyorum ki, Güneydoğu'nun, Doğu'nun anaları, babaları çocuklarına doğru yolu gösterecekler.

Savaşlarda hep bir oldunuz, barış zamanı devletin ilgisini yeterince göremediniz. Şimdi ilk kez devlet hizmette önceliği sizlere verirken elbette bölünmeyeceksiniz. Elele vererek devletin gücüne güç katacaksınız ve o güç de sizin Anadolu'nuzu, Güneydoğu, Doğu Anadolu'nuzu kalkındıracak.

Sevgili Muradiyeliler,

Sizleri 1978 yılının kış mevsimine girerken artık barınacak bir eve kavuşmuş görmenin huzuru içindeyim, mutluluğu

içindeyim. Sizlere de güzel evlerinizde ailelerinizle birlikte sonsuz mutluluklar dilerim. Bir daha iki yıl önceki gibi felaketlerden milletimizi korumasını Allah'tan dilerim. Yaklaşan Cumhuriyet Bayramı hepimize kutlu olsun. Sizlere saygılar, sevgiler sunarım, sağolasınız.

28 Ekim 1978

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN VAN AÇIK HAVA TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA

Size, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun kalkınmasına her alanda gelişmesine öncelikle hız verecektik, bunu söz vermiştik. Devraldığımız ekonomik güçlüklerle karşın bu sözü müzü yerine getirmek için elimizden geleni yapıyoruz. Bütçe de bulduğumuz para ile bütün afetzedeler için bütçeye konmuş 50 milyon liralık ödenekle yetinseydik ve o 50 milyon liranın tümünü Van'da, Muradiye'de depreme, Erçiş'te depreme uğrayanlara harcasaydık, evlerinin tamamlanması 23 yıl sürecekti. O; 50 milyon lirayı Hükûmete gelir gelmez iki milyar 300 milyon liraya çıkardık ve o şekilde şimdi Van'ın ihtiyaç duyduğu 9500 deprem evinden 8 bini tamamlandı, yıl sonuna kadar sayı 9 bine varacak, önümüzdeki yıl başlarında da tümü inşallah tamamlanmış olacaktır.

Sevgili arkadaşlarım, bu sabah Dörutay'da söyledim, bize bazı siyaset adamları son günlerde hırçın bir dille soruyorlar... Milli Güvenlik Kurulu ne yapıyor? Bunu açıklayın diye; size biz Hükûmet olduktan sonra Milli Güvenlik Kurulu'nun ilk toplantılarından birinde aldığı tavsiye kararını açıklayacağım. O da şu :

Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun sınır boylarındaki köylülerin çektiği sıkıntılar bellidir. Sınır bölgesinde ayrılan güvenlik hattında ne güvenlik söylenebilir ne de köy-

lümüz hayvanını rahat rahat otlatabilir, ekini rahat rahat biçebilir. Milli Güvenlik Kurulu'nun aldığı tavsiye kararlarından biri hudutlarda yeni bir düzen kurmak, hem köylüyü hayvanını rahatça otlatabilmek olanağına kavuşturmak hemde burada, sınırlarda köylünün yardımıyla daha kesin güvenlik sağlayabilmek. Bu yöndeki çalışmalar önümüzdeki ay inşallah tamamlanmış olacak ve sizlere açıklayacağız.

Köylüye, yetiştirdiği hayvanın çilesini çeken köylüye, o hayvanın sınır ötesi ülkelerdeki gerçek değeri, devlet tarafından verilirse kaçakçılık kendiliğinden biter.

Bunun dışında kaçakçılık ne silâhla önlenir ne de mayın tarlaları ile önlenebilir. Şimdiden bu yolda ilk adımlarımızı atmaya başladık. Bölgemizde koyuna gerçek değerini vermeye başladık, yer yer ilk yıl olduğu gibi tam yapamadık ama gücümüzün yettiği kadar. Devlet Bakanı Salih YILDIZ arkadaşımız başta gelen yardımıyla köylünün ayağına kadar alım merkezlerinin kantarlarını götürmeye başladık, gelecek yıla daha yaygın olarak alım merkezleri hayvancılık yapan köylülerin ayağına kadar gelecektir. Şimdiye kadar köylünün sorunları yeirne, köylüyü sömürenlere verilen krediler, avans olarak, kredi olarak çiftçilik yapan köylüye, besicilik yapan köylüye verilecek.

Bu yıl Hükûmete geldiğimiz de bizden önce Hükûmette bulunanların deyimiyle, Türkiye 70 cente muhtaçtı. Yani 70 Amerikan kuruşuna muhtaçtı. Biz Hükûmet olarak, petrolümüzü sağlayabilmek, gübremizi, ilâcımızı getirtebilmek için

yabancılara 10 milyon, 50 milyon dolar için avuç açmak zorunda kaldık.

Yıllardan beri o durumda kalmıştı Türkiye, ama şimdi bu yılı asıl köylümüzün bize sağladığı olanaklarla kurtarıyoruz. Tarım ürünlerimizi ve köylünün emeğini değerlendirerek Güneydoğu Anadolu köylüsünün, Doğu Anadolu köylüsünün hayvanını değerlendirerek Türkiye'nin ihracatını yükselttik. Türkiye'yi bu yıl petROLSÜZ, İLÂCSIZ, GÜBRESİZ bırakmadıysak, bunu en başta hayvan yetiştiren, ürün yetiştiren köylümüze borçluyuz. Bundan yıllar önce sevgili Vanlılar, bir yaşlı köylü bana demişti ki, «Devlet bu köylünün elinden tutsun köylü devleti bir günde kurtarır.» Devlet köylünün elinden tutuyor, köylü güçlenerek devleti kurtarıyor ve kurtaracak.

Sevgili arkadaşlarım, köykentleri artık size anlatmama bile gerek yok. Kendi bölgenizin köykentlileri bizim yöremizde de köykent kurun diye Ankara'ya Hükûmete başvuruyorlar. Köykentlerde, köylü göçe zorlanmayacak bazılarının söylediği, yıllardır söylediği masallardaki gibi, göçe zorlanmayacak şimdiye kadar süregelen düzenin yoksul bırakıp göçe zorladığı köylü, köykentlerle kendi yerinde kalkınacak.

İş aramak için köylü büyük şehirlere, Almanya'ya göç etmek yerine, iş, fabrika, hizmet köylünün ayağına gelecek, Köylüye ulaşım projesi ile en uzak köylüye kadar ulaşan yollardan size yalnız, otomobil, kamyon, otobüs değil hizmet gelecek, doktor gelecek, mühendis gelecek, yatırım gelecek.

Sevgili arkadaşlarım, enterkonnekte sisteme, yani ulusal elektrik şebekesine inşallah 1979 yılının ilk yarısında ka-

vuşacak. Böylelikle daha güçlü elektrik alabileceksiniz. Bunun anlamı şudur :

Sanayiye daha kolaylıkla erişebileceksiniz. Ayrıca bundan bir kaç gün önce Koçköprü Barajının ihalesi yapıldı. 1983 yılına kadar da bitirileceğini ve Van'da özellikle Erciş Bölgesinde 103 bin dönüm toprağın sulanabileceğini şimdiden sizlere haber verebilirim. Ayrıca başka sulama ve enerji programlarını da hızlandırmaktayız, hızlandırmak kararındayız.

Bugüne kadar Van'ın 565 köyünden ancak 24'üne elektrik gelebilmiştir. Gelecek yıl ulusal elektrik şebekesine bağlandığında, Van'ın köylerinden ilk aşamada 105'ine daha elektrik verilecektir.

Değerli arkadaşlarım, genç arkadaşlarımı da huzura kavuşturabilmek için birşey söyleyeyim. Değerli arkadaşlarım, dünyanın bir çok yerinde faşizmin demokratik rejim içinde iktidara gelebildiği görülmüştür. Ama dünyanın hiç bir yerinde, geçen yıl sonuna kadar demokratik rejim içinde, demokratik kurallar içinde faşizm iktidardan indirilebildiği görülmemiştir. Bu ilk defa Türkiye'de oldu.

Onun için arkadaşlarım, hepinizin içi rahat etsin, onu başarmış olan Türk Ulusu Türkiye'ye faşizmi sokmaz. Kapıdan, bacadan içeri girip, devleti ele geçirmişken kovdu faşizmi... Yalnız faşizm değil komünizmi de bu yurdun kapılarından içeri sokmaz. Özgürlüğünden bir santim fedakârlıkta bulunmaz.

Demokrasiyi İkinci Dünya Savaşından bu yana sürekli yaşatabilmiş, gelişme sürecindeki yoksul bir tek ülke vardı o da Türkiye, bu da Türk halkının demokrasiye, özgürlüğe bağ-

lılığındandır. Onun için memlekette kimse korkmasın, kimse bir takım umacılarla yok bu kış Türkiye'ye komünizm geliyor, yok faşizm geliyor diye kimse Türk milletini çocuk yerine koyup onu korkutmaya kalkmasın. Böylesine demokrasiye bağlı bir ülkeye ne komünizm girer, ne faşizm girer.

Değerli arkadaşlarım, kalkınma hamlelerine, kalkınma atılımlarına Doğu Anadolu'da, Güneydoğu da hız verirken aslında bir fedakarlıkta bulunmuş olmuyoruz. Çünkü biliyoruz ki, Güneydoğu, Doğu Anadolu Türkiye'nin kalkınmada en elverişli bölgesidir. Eğer biz bu bölgenin enerji kaynaklarını, suyunu, elektriğini gereği gibi değerlendirirsek, eğer biz, sınır ötesi ülkelerin varlıklı ülkelerin Türkiye'ye sağladığı pazar olanaklarını gereği gibi değerlendirirsek hem Doğu kalkınır, hem Türkiye kalkınır.

Sevgili arkadaşlarım, dediğim gibi bu yıl kalkınmayı, sözümüzü tutarak, köylüden başlattık. Köye Ulaşım Projesi ile başlattık, köykentlerle başlattık. Bundan tedirgin olanlar var, köykentten ürkenler, köykent neymiş anlamıyoruz diyenler var. Bu korkunun sebebi şudur sevgili Van'lılar : Bundan 15 yıl önce bir karma hükûmet ve hükûmette iş başında bulduğumuz vakit Türk işçisine her sendikacılığı, toplu sözleşme, grev hakkını tanıdık o hakları kullanarak işçilerimiz güçlerini birleştirdiler ve kendilerini kurtardılar. Ama bundan tedirgin olanlar var, bu hakları tanıdığımız için bize kızanlar var, kendi parti programlarında değişiklik yapıp bu hakları kısmaya kalkışanlar var neden? Çünkü, bazı çevreler sömürünün rahatlığına alışmış olanlar halkın birleşmesini, birleşip ve güçlenmesini istemezler.

Şimdi bizim köykentlerle, kooperatifçilik hareketiyle, halk sektörüyle, köye ulaşım projesiyle yapmak istediğimiz nedir? Tıpkı, işçinin gücünü birleştirdiğimiz gibi köylünün ne gücünü birleştirmek. O zaman şimdiye kadar köylüyü sömürmeye alışmış olanlar artık... Köylünün koyununu köylünün kuzusunu anasının karnındayken yok pahasına kapatıp İran'a, Irak'a ateş pahasına satamayacaklardır. Onun için bu tür kimselerin bizim izlediğimiz yola itiraz etmeleri oranında biz yolumuzun haklılığına daha çok kanaat getiriyoruz.

Sevgili arkadaşlarım, bu yolda ilerleyeceğiz, sizlerden aldığımız güçle ve sizin, halkımızın gösterdiği yolda ilerleyeceğiz. Kimi tek yol şu diyor, kimi tek yol bu diyor bizim için tek yol halkın gösterdiği yoldur.

Değerli arkadaşlarım, halkımızı sömürmek isteyenler halkı bölmek isterler. Sömürgeciliğin, emperyalizmin tarih boyunca değişmemiş bir kuralı vardır. Böl ve yönet, böl ve sömür. Bu kuralı şimdi Türkiye'ye uygulamak isteyenlerde Türk ulusunu bölebileceklerini sanıyorlar. Oysa Türk ulusu bölünmeyi reddederek, düşman bu toprakları işgal edip memleketimizi bölmüşken, ulus olarak yeniden birleşerek kurtuluş savaşını kazandı.

Kurtuluş savaşında cepheye giden Anadolu çocuklarına sen hangi ırktansın diye sorulmadı. Hangi mezheptensin diye sorulmadı, 1974 de Kıbrıs Türküne barış ve özgürlük getirmek üzere gönderilen yurttaşlarımıza sen hangi ırktansın? Sen hangi soydansın, hangi mezheptensin diye sorulmadı. Hepsi bu milletin üyesiydi.

Şimdi tam Güneydoğu, Doğu Anadolu'ya ilk kez güçlü ve etkin bir şekilde devlet gücü gelirken, hizmetle gelirken, yatırımla yolla, doktorla gelirken bölünme oyunlarına uymayacaktır Türk halkı.

Onun için ben işte Güneydoğu'da, Doğu'da şu bölücü akımlar varmış, bu bölücü akımlar varmış, tehlike söylemiş, böyleymiş diyenlere aldırış etmiyorum.

Çünkü bu bölgenin halkına inanıyorum. Bu bölgenin halkına güveniyorum. Bu birliğimizle Türkiye'ye barış getireceğiz. Bu birliğimizle Türkiye'nin önündeki engelleri aşacağız. Bu birliğimizle Türkiye'yi Atatürk'ün gösterdiği hedefe, çağdaş uygarlık düzeninin üstüne barış içinde, özgürlük içinde elele ulaştıracacağız.

Sevgili Vanlılar, sizlerin gösterdiğiniz bu sıcak ilgi, sıcaklığın ötesinde, bilinçli ilgi Cumhuriyet Bayramının sevincine sevinç kattı benim için. Sizlere teşekkür ederim. Hepinize mutluluklar dilerim. Sağolasınız arkadaşlarım.

28. Ekim 1978

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN DORUTAY KÖYKENTİNDE DÜZENLENEN AÇIK HAVA TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA

Sayın arkadaşlarım,

Özalp'ın köylülerini, bu güneşli günde hanımlarıyla, erkekleriyle, çocuklarıyla bu köykent merkezinde toplanmış görmekten mutluluk duyuyorum. Hepinize teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlarım, bugün devletimizin kurulduğu gün olan Cumhuriyetin 55. yıldönümünü de kutlamaya başlıyoruz, bu vesileyle Özalp'da bütün Özalp'luların ve bütün yurttaşlarımızın Cumhuriyet Bayramını hayırlı olması dileğiyle kutlarım.

Değerli arkadaşlarım, bizim daha Hükûmete gelmeden önce verilmiş bazı sözlerimiz vardı. Bunlardan biri şuydu : Kalkınmayı köylüden başlatacağız demiştik. İşte şimdi bu sözümüzü tutuyoruz.

Şimdiye kadar, köylüyü ihmal ederek kalkınmayla uğraşmanın boşuna olduğu görüldü. Bu yıl başında Hükûmeti kurduğumuz zaman, bizden önce Hükûmette bulunanların deyişi ile, Türkiye 70 cente muhtaç hale gelmişti. Yani 70 Amerikan kuruşuna muhtaç hale gelmişti, biz günlük petrolümüzü ithal edebilmek için, gübremizi ithal etmek için yabancılara avuç açmak zorundaydık.

Demek ki, köylüden başlamayan bir kalkınma bütünüy-

le Türkiye'yi çıkmaza getirmiştir. Bu yıl biz, bu çıkmazdan kurtulmaya çalışıyoruz.

Bu çıkmazdan kurtulmaya çalışırken yabancılara 50 milyon, 100 milyon dolar için avuç açmak durumunda kalmaktan kurtulmak için başvurduğumuz kimseler köylüler oluyor. Sizlerin yetiştirdiğiniz hayvanlara, şimdiye kadar olan en yüksek bedeli ödeyerek, o hayvanları ihraç ederek döviz kazanıyoruz. Tütün yetiştiren, buğday yetiştiren, üzüm yetiştiren, pamuk yetiştiren köylümüzün ürünlerini satıyoruz, Türkiye'yi öyle ayakta tutuyoruz. Demek ki, Türkiye'nin bu yılını köylü kurtarıyor. O halde, devlet olarak da köylüyü kurtarmaya mecburuz.

Değerli arkadaşlarım, yine Hükûmete gelmeden önce yıllarca Doğu'nun, Güneydoğu'nun kalkınmasına önem vereceğimizi söyledik, söz verdik. Şimdi, yalnız şimdi değil, Hükûmeti kurduğumuz aylardan başlayarak bu sözümüzü de yerine getiriyoruz. Yol makinalarıyla evvela devlet hizmetinin, yatırımın köylüye ulaşabilmesi için yolları, köylünün yetiştirdiği ürünü pazara zamanında ulaştırabilmesi için gerekli yolları, Devlet Güneydoğu'nun en uzak köylerinde açmakla işe başladı.

Bunun adı, yol politikası değil, biraz önce Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanımız Ali TOPUZ'un da belirttiği gibi, köylüye ulaşım projesi : Yani açılan yollardan köylüye hizmet ulaşacak, köylüye devletin eli uzanacak, hayvan yetiştiren köylüye yem yetiştirecek ve onun hayvanları zamanında alım merkezlerine ulaşabilecek. O yollardan köye doktor gelebi-

lecek, hemşire, ebe gelebilecek, mühendis gelebilecek, devlet gelebilecek, hizmet gelebilecek.

Sevgili arkadaşlarım, yine bu yıl hükûmete geldiğimiz zaman ilk aldığımız kararlardan biri şu oldu : Van'da, Hakkari'de, Ağrı'da başka sınır illerimizde sınırlarda yaşayan çiftçilik yapan, hayvan yetiştiren köylülerimizin bir sıkıntısı vardır. Sınırlarda alınmış güvenlik önlemleri yer yer köylümüzün verimli çiftçilik, hayvancılık yapmasını zorlaştırmaktadır. Bu işi Milli Güvenlik Kurulu'nda ele aldık bazıları soruyorlar «Milli Güvenlik Kurulu ne yapıyor? Diye, meydan okurcasına soruyorlar...

İşte burada Doğu Anadolu'nun sınır köylerinde söylüyorum Milli Güvenlik Kurulu'nun biz Hükûmete geldikten sonra, ele aldığı ilk sorun : Sınır boylarında hayvan yetiştiren köylümüzün sorunu oldu. Bunun için komisyonlar kurduk, önümüzdeki ay, Kasım ayında, bu komisyonların vardığı sonuçları yeniden Milli Güvenlik Kurulunda değerlendireceğiz ve kararlarımızı açıklayacağız.

Böylece sınır boylarında hayvancılık yapan, çiftçilik yapan köylülerimiz hem daha rahat çalışacaklar, daha çok kazanacaklar hem de onların da yardımıyla sınır boylarının güvenliği daha kolay sağlanabilecek, sınırlarda kaçakçılık daha kolay önlenebilecek.

Değerli arkadaşlarım, sınırlarda özellikle hayvan kaçakçılığı nasıl önlenir? Bizim görüşümüze göre bu silâhla önlenmez, mayınlı tarlalarla önlenmez. Eğer bu mümkün olsaydı şimdiye kadar önlenirdi. Bunu önlemenin bir yolu vardır : Sizin yetiştirdiğiniz, çilesini çektiğiniz koyun, şu sınırların öte-

sinde kaç para ediyorsa o parayı sizin koyununuza devlet ödeyecek.

Nitekim arkadaşlarım, bunun uygulamasına bu yıldan başladık. Sizin bölgenizin, ilimizin bir değerli hemşehrisi olan Devlet Bakanı arkadaşım Salih YILDIZ Hükûmetimizde bu işlerin bağlantısını sağladı. Hayvancılık meselelerinin Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ve ilgili diğer bakanlıklarla birlikte biz, bu yıl sizlerin yetiştirdiğiniz koyunlara, şimdiye kadar düşünülmemiş derecede, yüksek fiyatlar vermeye başladık. Yer yer alım merkezlerinin kantarlarını köylünün ayağına getirmeye başladık, gelecek yıl daha pek çok yerde alım merkezlerini memurlarıyla, kantarlarıyla ayağınıza gelmiş bulacaksınız. Hayvanınızı devlete, eğer isterseniz, orada teslim edebileceksiniz. Böylelikle devletin hayvan alımı ve ihracı çok daha artacak, hem köylü daha çok kazanacak hem de siz devlete döviz kazandıracığınız için Türkiyemiz yabancılara avuç açmakran büyük ölçüde kurtulacak.

Bu da yetmez, aynı zamanda yem fabrikalarının, et kombinalarının, hayvancılık yapan bölgelerde, yörelerde süratle bitirilmesini sağlayacağız. Et kombinası denen şey, motor fabrikası değildir, çelik fabrikası değildir, basit fabrikalardır, tesislerdir. Onların yapıları yıllarca uzaması izah edilemez. Biz öncelikle sizin ihtiyaç duyduğunuz et kombinalarının, yem fabrikalarının yapımını bitireceğiz. Böylelikle kış aylarında da köylere açılan yollardan sizlere yem ulaştırabileceğiz. Hayvanlarınızın bakımı için veteriner, ulaştırabileceğiz. O zaman siz hayvanınızı olduğu gibi satmayacaksınız, onun etini satıp

karşılığınızı olduğu gibi satmayacaksınız, onun etini satıp karşılığını alacaksınız. Böylelikle kazancınızda çok daha fazla artmış olacak.

Değerli arkadaşlarım, kalkınmayı bir bütün olarak görüyoruz. Sadece yol yapmanın, okul açmanın, hele içine öğretmet bulamadıktan sonra, okul açmanın, hele içine doktor bulamadıktan sonra, hemşireyi bulamadıktan sonra, bir yapı yapıp, «sağlık ocağı açtık» demenin bir yararı olmadığını biliyoruz.

Şimdi bu anlayış içinde yeni bir uygulamaya geçtik. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı değerli Mete TAN arkadaşımın büyük gayreti ile Hükûmetimiz sağlık personeli için yeni bir yasa çıkardı; Tamgün Yasası. Buna göre, sağlanan olanaklarla doğunun en ücra köylerine kadar doktor, hemşire, ebe ulaşabilecektir. Nitekim, şimdiden Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanımızın müjdelediğine göre, iki ocağa hekim tayini çıkmıştır. Kendileri isteyerek buraya gelecektir. Biz Hükûmete geldiğimizde Özalp'da ancak bir tek doktor varken, şimdi iki hekim tayin edilmiştir, ayrıca iki hekim de yakında bölgenizde göreve başlayacaktır.

Değerli arkadaşlarım, önümüzdeki hafta içinde komşu illerden Muş'a «enter konnekte» dediğimiz ulusal elektrik sisteminden elektrik bağlanacaktır. 1979 yılının, öyle umuyorum ki, ilk yarısında da Van'a ulusal sistemden elektrik bağlanacaktır. O zaman şimdiye kadar elektriksiz kalan köylerimiz kısa sürede elektriğe kavuşabilecektir.

Elektriğe kavuştuğumuz vakit çarkları elektrikle dönen fabrikalar da sizin köylerinize kadar gelebilecektir.

Değerli arkadaşlarım, şimdi kısaca köykentler üzerinde de durmak istiyorum. Bu konuda ayrıntılı bilgileri Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanımız verdiği için ben ayrıntıya girmeyeceğim, bazı temel ilkelerini söyleyeceğim. Ondan önce bana buraya tel'le ulaştırılan bir görevi yerine getirmek isterim. Bu sabah iki tel aldım. Bundan bir kaç hafta önce Bolu'nun orman köylerinde başlattığımız ilk köykent uygulamasının yerinden, Taşkesti köykentinden, sizlere ulaştırılmak üzere iki tel aldım onları okuyoruz.

Geri kalmışlığa karşı açılan mücadelenin ilk uygulaması olan Taşkesti köykent halkı adına ikinci köykent uygulamasına da başarılar dilerim. Taşkesti köykenti adına muhtar Necati ERYILMAZ.

Bir başka tel :

İkinci köykent uygulamasının da başarılı olmasını dilerim Taşkent veterinerleri adına Veteriner Hekim Ali BULUTLU.

Böylece arkadaşlarım Ali TOPUZ arkadaşımın biraz önce belirttiği bir dilek şimdiden gerçekleşmiş oluyor. O da şudur :

Köykentlerde yalnız dağınık köylerin gücünü bir araya getirmek yetmez. Köykentler arasında da dayanışma sağlamak gerekir. Nitekim, bu okuduğum mesajlarda şimdiden bunun bir örneğini görüyoruz. Van neresi Bolu'nun Taşkestisi neresi ama işte Van'ın Özalp İlçesinde uygulaması başlayan altı köykentin törenini yaparken güneşin ta bir saat geç eriştiği Bolu'nun Taşkesti köyünden sizlere iyi dilekler ulaşıyor.

Böylelikle yalnız Özalp'ın değil... Arkadaşlarımın merak etmeyin buraya faşizm giremez. Buraya köykent hareketi girdi, buraya artık faşizmde giremez komünizmde giremez. Hiç korkmayın arkadaşlarım.

Arkadaşlarım tabii kaygılarında haklılar «kahrolsun faşizm» diye bağırırlarken çözü bu yıl başına kadar Türkiye'de faşizm iktidardaydı. Onun biz savaşız kavgasız halkımızın gücüyle iktidardan indirdik. Şimdi, halkın gücüne güç katacak olan köykent uygulamasını da ta Van'ın Özalp'ına kadar getirdik. Artık buralara, ülkemize ne faşizm girebilir, ne komünizm girebilir. Kimsenin kaygısı, korkusu olmasın.

Sevgili arkadaşlarım, köykente niye komünizmde faşizmde giremez. Çünkü köykent bir demokratik uygulamadır. Köykente köylüye hiç birşey zorla yaptırılamaz. Devlet köylünün ayağına gider. Memurlarıyla, mühendisleriyle, bakanlarıyla, başbakanıyla gider köylünün ayağına. Onun isteklerini alır, köykent şurası olacaktır diye Hükümet olarak biz karar vermeyiz. Köykentin hangi ihtiyaçlardan doğduğunu size anlatırız. Mutabık kalırsak size sorarız, şu sekiz-on köyün merkezi biryerinde hizmetleri merkezleştirecek, kolaylaştıracak bir yer seçin bize deriz. O yeri siz seçersiniz. Bu demokratik bir uygulamadır. Halka zorla hiç bir şey kabul ettirilmiyor, halkın isteğini devlet kabul etmiş oluyor. Ayrıca her adımı atarken halka danışma gereğini duyarız. Örneğin, bundan biraz önce Değirmiköy yakınında, biliyorsunuz orada da bir köykent kurulacak bir gölet veya gölcük yapıldı. Oraya gittik halkla konuştuk. İyi niyetle bir takım istekler götürüyorlar. Su toplanıp bir küçük göl oluşması için arazi istimlak ediliyor. O arazi istimlak edilip göl oluştuktan sonra, toprağın verimi bir kaç kat artacak. Ama o zamana kadar halk bir kısım yoncasından bir kısım toprağından yoksun kalıyor. Bir iki yıl o yüzden sıkıntısı olabilecek'. O sıkıntıyı nasıl giderebileceğimizi de yine köylüden öğrenerek birlikte kararlaştırıyoruz.

Daha mutlu, daha müreffeh, rahat bir yaşama doğru birlikte açtığımız yolda ilerlerken, attığımız hiç bir adımın size sıkıntı getirmemesine özen göstereceğiz.

Biraz önce Köyöşleri ve Kooperatifler Bakanının da belirttiği gibi, köykent için seçilen merkez bütün tesislerin toplanacağı merkez olmayacak.

O köykent içinde kurulacak tesisler, mesela et kombinası, süt fabrikası, mandralar, bunlar sekiz-on köyden oluşan bir köykent grubu içinde köylere de adaletle dağılacak, O sekiz-on köyden birinde mandıra kurulmuşsa öbüründe yem fabrikası, öbüründe bir işleme tesisi, bir başka yerde et kombinası kurulacak böylelikle köykent değil o köykentle birlikte onun çevresindeki bütün köyler kalkınmış olacak. Tabii geçen yıl dinlediğiniz bir masalın doğru olmadığını bir aldatmaca olduğunu çoktan biliyorsunuz. Güya köykentlerle biz köylüyü göçe mecbur edecekmişiz oysa gerçeği köylü biliyor. Şimdiye kadar köykent yoktu ama özellikle Doğu Anadolu'da, Güneydoğu Anadolu'nun köylüsü geçimini bu topraklardan sağlayamadığı için mütemadiyen büyük illere, İstanbul, Ankara'ya göç etti. O da yetmedi Almanya'ya, İsviçre'ye ta Avusturalya'ya, Libya'ya kadar göç etti. Şimdiye kadar süregelen bozuk düzen köylüyü göçe mecbur ediyordu. Biz o düzeni değiştireceğiz. Artık hizmet, artık yatırım, artık iş, eğitim, doktor, köylünün ayağına geldiği vakit köylü göç etme zorunlulğundan kurtulacak. Hatta inanıyorum bir kaç yıl için de gün gelecek sizler başka yerlerden burada kuracağınız köykentler etrafında fabrikaalrınızla kuracağınız, kooperatiflerinizle

kuracağınız fabrikalarınız için başka yerlerden işçi almak zorunda kalacaksınız.

İş aramak zorundan kurtulup başka yerlere giderek iş aramak zorundan kurtulup işçi arayacağınız günlere çok yakında eriseceksiniz.

Değerli arkadaşlarım, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu dünyanın en geniş pazarlarının yanı başındadır. Bu bölgelerin bu yörelerin kalkınmaması için hiç bir sebep yoktur. Yanı başımızda varlıklı komşu ülkeler vardır. Onlar etini bizden alır, çoğu kumaşını bizden alır. Balını bizden alır, sebzesini-meyvasını bizden alır, o halde orlara satacağı mallarla bütün bu bölgelerin halkı kalkınabileceği gibi Türkiye'miz kalkınır. Nitekim şimdiden sizin yetiştirdiğiniz hayvana daha yüksek fiyat vermeye başlayarak yer yer ayağınıza kadar alım merkezleri getirerek bu yıl hayvan ihracından büyük ölçüde döviz kazanmaya başladık. Kooperatiflerimiz güçlensin devlet size daha kolay ulaşsın bu bölgenin yetiştirdiği hayvanlarla Türkiye'ye 500-700 milyon dolar, bir milyar dolar kazandırmak işten bile olmayacaktır.

Hem köylü kurtulacaktır, Doğu Anadolu kurtulacaktır, hemde bütünüyle Türkiye kurtulacaktır.

Sevgili arkadaşlarım, bundan yıllar önce muhalefette bulunduğumuz sırada bir köye uğradığımda bir yaşlı köylü bana hiç unutamadığım şu sözü söyledi. Dedi ki, «Devlet bu köylünün elinden tutsun köylü devleti bir günde kurtarır» bu sözün doğruluğuna inanıyorum. Nitekim sözlerimin başında

söyledim devletin yönetimini 70 cent için yabancılara avuç açacak durumda bulduk. Petrol, gübre alacak dövizden yoksun bulduk ama çok şükür halkımıza gübre, petrol, benzin sıkıntısı çektirmeden bu yılı geçirdik, nasıl geçirdik köylümüzün ürününün değerini vererek o ürünleri ihraç ederek bu yılımızı kurtardık. Demek ki, bu yıl devlet köylünün elinden biraz tuttu ve devleti kurtardı. Bundan böylede arkadaşlarım, artık hep elele vereceğiz köylü devlet birbirini kurtacak. Diyebilirsiniz ki, ona rağmen niçin acaba köykentlerden kooperatiflerden korkuyorlar, ürküyoqlar demeçler okuyorsunuz bu köykent neymiş bunları anlamıyoruz diye demin söylediğim gibi köykent köylüleri göçe zorlayacak diye masallar uyduruyor. Neden bu kuşkulu korku bunu da anlatayım arkadaşlarım.

Halkı sömürmeye ezmeye alışmış olanlar, halkın emeğini, ürünlerini ucuza alıp servet yapmaya alışmış olanlar halkın bir araya gelmesini güçlenmesini istemezler. Bundan 15 yıl önce bir karma Hükûmetle Hükûmette bulunduğumuz sırada hür sendikacılığı getirdik memleketimize toplu sözleşme, grev hakkını getirdik. Bu tip haklarla işçilerimiz birleştiler, güçlendiler ve kendilerini kurtardılar. Ama bunlardan bazıları rahatsız işçinin güçlenmesinden nitekim geçenlerde bir parti programında bir değişiklik yaptı grev hakkını işçinin hakkını kısmak için tedbirler arayacağını açıkladı. İşçinin güçlenmesinden korkuyorlar. Aynı şekilde köylüyü sömürmeye alışmış olanlarda köylünün bir araya gelmesinden köylünün gücünün birleşerek artmasından korkuyorlar. Bu korkuda bize doğru yolda olduğumuzu gösteriyor.

Sevgili Özalp'lı kardeşlerim, bu yoldan şaşmayacağız. Köylü elele verecek köylü ile devlet elele verecek hem köylü hemde Türkiye kurtulacak hepinize başarılar dilerim. Mutluluklar dilerim.

03 SA 8280 (11)

ULB Halle
000 287 172

3/1

Basın Yayın Genel Müdürlüğü

